

Sygnatura akt III C 909/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

S., dnia 9 maja 2016 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie III Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Suchecka

Protokolant: Joanna Schultz

po rozpoznaniu w dniu 4 maja 2016 r. w Szczecinie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. sp. k. z siedzibą we W.

przeciwko E. H.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1964,73 zł (tysiąc dziewięćset sześćdziesiąt cztery złote siedemdziesiąt trzy grosze) z odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 2 lutego 2015r.

II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 647 zł (sześćset czterdzieści siedem złotych) tytułem kosztów procesu.

Joanna Suchecka

Sygn. akt III C 909/15 upr

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 9 maja 2016r. wydanego w postępowaniu uproszczonym

Pozwem z 2 lutego 2012 r. powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą we W. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanej E. H. kwoty 1.964,73 zł wraz z odsetkami umownymi naliczanymi według zmiennej stopy procentowej wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu strona powodowa podniosła, że jest nabywcą wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki odnawialnej nr (...) z 29 czerwca 2011 r. udzielonej przez (...) im. (...) w G. Z. H., zmarłemu (...). Pożyczkobiorca oraz jego następcą prawną, nie uregulowali należności wynikających z ww. zobowiązania.

Sąd Rejonowy w Goleniowie 16 lutego 2015 r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Pozwana E. H. w sprzeciwie od rzonego nakazu zapłaty wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od strony powodowej na jej rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu podniosła, że spadkodawca zawarł z (...) z siedzibą w S. umowy ubezpieczenia. Wskutek śmierci zaktualizował się obowiązek wymienionego podmiotu do wypłaty odszkodowania. Tenże nie wypłacił odszkodowania, decydując adresując do (...) im. (...) z siedzibą w G.. Wobec tego tylko ten podmiot miał możliwość odwołania się od niekorzystnych względem ubezpieczonego decyzji ubezpieczyciela i prowadzenia w dalszym ciągu procedur odszkodowawczych. Następnie pozwana podniosła zarzut przedawnienia.

W odpowiedzi na sprzeciw strona powodowa stwierdziła, że zgodnie z punktem 10 aneksu do umowy pożyczki, jako zabezpieczenie spłaty pożyczki ustanowiono ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków L.. Ubezpieczenie uwzględnił roszczenie i przyznał świadczenie w wysokości 1.980 zł, które zostało zaliczone na poczet zadłużenia: 1.571,80 zł na kapitał pożyczki, 15,87 zł na odsetki umowne, 392,33 zł na odsetki karne narosłe od kapitału pożyczki. Pozostały po zaliczeniu kapitał wynosi 1.396,64 zł. Roszczenie stało się wymagalne z dniem zgonu pożyczkobiorcy, a zatem nie upłynął termin przedawnienia.

W toku dalszego postępowania strony nie modyfikowały swoich stanowisko procesowych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. H. 22 marca 2004 r. złożył deklarację członkowską w (...). F. S. z siedzibą w G. (dalej: (...)) i został przyjęty w poczet jej członków.

(...), na podstawie umowy o antykryzysową linię pożyczkową – (...) nr (...) z 16 marca 2009 r., udzieliła Z. H. prawa do wielokrotnego zadłużania się w ciężar rachunku, na warunkach określonych w umowie oraz regulaminie. Pożyczkobiorca zobowiązał się do spłaty zadłużenia w postaci comiesięcznych wpłat na rachunek w wysokości nie mniejszej niż 5 % kwoty wykorzystanej w ramach przyznanego limitu; wpłata powinna zostać dokonana najpóźniej w ostatnim dniu roboczym każdego miesiąca..

W § 19 regulaminu wskazano kolejność zaliczania spłat należności z tytułu umowy:

1. koszty windykacji, w tym opłaty za upomnienie, wezwań do zapłaty,
2. prowizje i opłaty,
3. odsetki od kapitału przeterminowanego, a od dnia wytoczenia powództwa o zapłatę wierzytelności kasy z tytułu umowy, odsetki jak od należności przeterminowanej, od całej należności przeterminowanej,
4. wymagalne odsetki za okresy obrachunkowe,
5. kapitał przeterminowany,
6. kapitał.

Zgodnie z § 20 regulaminu w przypadku niespłacenia zadłużenia w terminie, należność z tego tytułu staje się w następnym dniu należnością przeterminowaną. Od niespłaconego w całości lub części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia, pobierane są odsetki według stopy procentowej obowiązującej w danym okresie dla należności przeterminowanych. Wysokość stopy procentowej dla należności przeterminowanych ustala w drodze uchwały zarząd kasy, z tym zastrzeżeniem, że maksymalna stopa procentowa dla należności przeterminowanych nie może w stosunku rocznym przekraczać maksymalnej stopy procentowej określonej w ustawie. W świetle § 24 regulaminu w razie ustania członkostwa roszczenie o spłatę zadłużenia staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa. Zarząd kasy może postanowić inaczej w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Pożyczka oprocentowana była wg stałej lub zmiennej stopy procentowej ustalonej przez zarząd (...) wynoszącej w dniu zawarcia umowy 23,00 % w skali roku, od 13 maja 2009 r. określona została wysokość stóp procentowych dla należności przeterminowanych dla pożyczek udzielonych od 20 lutego 2006 r. jako czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego.

Następnie strony zawarły aneks nr (...) z 29 czerwca 2011 r. do umowy z 16 marca 2009 r., w którym ustaliły limit na 3.000 zł. Zabezpieczeniem spłaty pożyczki była cesja z umowy ubezpieczenia L.. Z. H. 29 czerwca 2011 r. złożył deklarację zgody na przystąpienie do grupowego ubezpieczenia na życie członków (...), przedmiotem ubezpieczenia było życie ubezpieczonego. Suma ubezpieczenia wynosiła limit określony w umowie o linię pożyczkową. Wysokość

wypłacanego świadczenia uzależniona była od wieku ubezpieczonego na dzień jego śmierci i wynosiła dla osób do 71 lat 66 % sumy ubezpieczenia.

Z. H. zmarł w (...). Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, sygn. akt II Ns 1363/12, stwierdził, że spadek po Z. H. na podstawie testamentu notarialnego z 11 sierpnia 2008 r. nabyła w całości wprost córka E. H..

Niesporne, wynika z:

- umowy o antykryzysową linię pożyczkową k. 14-16,
- regulaminu k. 17-18,
- uchwały nr 12 i 4 k. 19, 20,
- odpisu skróconego aktu zgonu k. 21,
- postanowienia z 5 lutego 2014 r. k. 27,
- deklaracji członkowskiej k. 85,
- OWU grupowego ubezpieczenia k. 96-97,
- deklaracji k. 142.

Strona powodowa, 23 grudnia 2013 r. nabyła od (...) wierzytelność wynikającą z wyżej opisanej umowy.

Pismem datowanym na 7 listopada 2014 r., które zostało doręczone 21 listopada 2014 r., E. H. jako spadkobierca została wezwana przez pełnomocnika (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą we W. do zapłaty kwoty 1.931,67 zł, wedle stanu na 18 listopada 2014 r., z czego tytułem kapitału pożyczki kwoty 1.396,64, sumy odsetek 535,03 zł.

Dowody:

- umowa przelewu wierzytelności k. 22-24,
- przedsądowe wezwanie do zapłaty z potwierdzeniem odbioru k. 25-26.

Towarzystwo (...) (...)z siedzibą w S. pismami datowanymi na 9 lipca 2012 r. powiadomiło zarząd (...) im. (...) o odmowie wypłaty świadczenia z tytułu zgonu Z. H. w sprawach dotyczących: świadczenia nr (...), nr członkowski w (...), polisa (...); świadczenia nr (...), nr członkowski w (...), polisa (...); świadczenia nr (...), nr członkowski w (...), polisa (...); świadczenia nr (...), nr członkowski w (...), polisa (...). W uzasadnieniu każdej decyzji wskazano, że śmierć Z. H. nastąpiła wskutek zdarzeń nieobjętych zakresem ubezpieczeń. Każde pismo zawierało pouczenie o możliwości zwrócenia się do zarządu towarzystwa, w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia, o ponowne rozpatrzenie sprawy i zmianę stanowiska, co nie narusza uprawnień tej osoby do dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.

Dowody:

- korespondencja do zarządu (...) k. 42-46.

Pełnomocnik E. H. pismami z 12 września 2014 r., 12 listopada 2014 zwracał się do (...) z wnioskami o udzielenie informacji o działaniach podjętych przez (...) w związku z wyżej opisanymi decyzjami dotyczącymi odmów wypłaty świadczeń z tytułu umów ubezpieczenia oraz o nadesłanie związanej z tym dokumentacji. Następnie pismami datowanymi na 12 stycznia 2015 r., 2 lutego 2015 r. zwracał się z tożsamym wnioskiem do (...).

(...) pismem z 25 września 2014 r. odpowiedział na pismo pełnomocnika pozwanej z 12 września 2014 r., wskazał w nim, że ubezpieczyciel wydał odmowne decyzje dotyczące wypłaty środków, ponieważ zgromadzona dokumentacja nie potwierdziła, że zgon ubezpieczonego nastąpił w następstwie zdarzeń przewidzianych w umowie ubezpieczenia. Decyzja (...) została wydana na podstawie informacji uzyskanych z karty statystycznej do karty zgonu oraz kartę medycznych czynności ratunkowych. Pismem z 8 grudnia 2014 r. wskazał, że pełnomocnik pozwanej może uzyskać dokumentację od (...).

(...) pismem z 10 marca 2014 r. powiadomiło pełnomocnika E. H., że w żadnej ze spraw dotyczących zgonu Z. H. nie wpłynęło odwołanie ani wnioski o ponowne rozpoznanie sprawy. Przesłana została kopia dokumentu, na podstawie którego podjęta została decyzja o odmowie wypłaty świadczenia.

Pismami datowanymi na 12 września 2014 r., 12 listopada 2014 r. pełnomocnik E. H. zwrócił się do pełnomocnika strony powodowej z wnioskiem o wstrzymanie działań związanych z dochodzeniem od E. H. roszczeń wynikających z ww. umowy zawartej przez Z. H..

W karcie medycznych czynności ratunkowych i karcie zlecenia wyjazdu zespołu ratownictwa medycznego z (...)r. dotyczących pacjenta Z. H., jako rozpoznanie wskazane zostało zatrzymanie krążenia – KOD (...).

Dowody:

- korespondencja pełnomocnika k. 47-54,
- korespondencja do pełnomocnika k. 55-58,
- karta medycznych czynności ratunkowych k. 59-60.

(...) pismem z 3 września 2012 r. skierowanym do zarządu (...) poinformowało, że z tytułu grupowego ubezpieczenia na życie członków (...) zostało przyznane świadczenie z tytułu zgonu Z. H. w wysokości 1.980 zł. Stwierdziło ponadto, że (...) był uprawniony do odbioru świadczenia do wysokości zobowiązania finansowego pożyczkobiorcy na dzień zgonu, które wynosiły 2.990,38 zł. Wypłacona kwota zgodna była z § 16 ogólnych warunków grupowego ubezpieczenia. Wpłata nastąpiła 10 września 2012 r.

Na dzień 29 stycznia 2015 roku zaległość z tytułu umowy zawartej przez Z. H. w stosunku do strony powodowej wynosiła 1.964,73 zł, w tym kapitał pożyczki 1.396,64 zł i odsetki od kapitału 568,09 zł. Zaległość ta nie została uiszczona.

Wpłatę dnia 10 września 2012r. na kwotę 1980 zł rozliczono następująco;

- kwotę 1571,80 zł na kapitał pożyczki,
- kwotę 15,87 zł na odsetki umowne,
- kwotę 392,33 zł na odsetki karne

Dowody:

- raport spłaty k. 28-29,
- zestawienie operacji k. 86-91,
- pismo z 3 września 2012 r. k. 95.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne.

Bezspornym w sprawie było, że pomiędzy (...), a Z. H. doszło do zawarcia umowy o antykrzysową linię pożyczkową – ALP, dającej prawo do wielokrotnego zadłużania się w ciężar rachunku do kwoty 3.000 zł. Poza sporem pozostawało również następstwo prawne strony powodowej i pozwanej. Natomiast E. H. zarzuciła, że wyłącznie (...) miał możliwość odwołania się od decyzji ubezpieczyciela, czego nie uczynił. Nadto podniosła zarzut przedawnienia roszczenia z tytułu umowy pożyczki.

Zgodnie z art. 922 § 1 k.c., prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób, zaś wg art. 931 § 1 k.c. w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy. Stosownie do art. 924 k.c. oraz 925 k.c. spadkobierca nabywa spadek z chwilą jego otwarcia, w momencie śmierci spadkodawcy. Wejście w ogół praw i obowiązków majątkowych spadkodawcy powoduje, że spadkobierca ponosi odpowiedzialność za zobowiązania, których podmiotem był zmarły. Z postanowienia wydanego przez Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z 5 lutego 2014r., sygn. akt II Ns 1363/12, wynika, że w ogół praw majątkowych po Z. H. weszła jego córka E. H., która nabyła spadek wprost.

W myśl art. 720 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy, a biorący pożyczkę zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu przedawnienia, jako wywołującego dalej idący skutek. Brak regulacji szczególnej dotyczącej przedawnienia roszczeń wynikających z umowy pożyczki, zastosowanie znajdzie zatem art. 118 k.c., który stanowi, że termin przedawnienia dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Zróżnicowanie terminów przedawnienia określonych w art. 118 k.c. nie zależy ani od charakteru podmiotu, któremu roszczenie przysługuje, ani od charakteru rozstrzyganej sprawy (cywilna czy gospodarcza), a wyłącznie od rodzaju (kwalifikacji) roszczenia z punktu widzenia jego związku z określonym rodzajem działalności (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6 listopada 1998 r., III CKN 6/98, LEX nr 50677). Uwzględniając charakter udzielonej przez (...) pożyczki i rodzaj działalności prowadzonej przez ten podmiot przyjęć należy, że termin przedawnienia dla roszczenia o zwrot pożyczki, jako związanego z prowadzoną działalnością gospodarczą, wynosi 3 lata. Wobec tak określonego terminu przedawnienia, należy określić początek jego biegu. Zgodnie z § 15 pkt 4 statutu (...), członkostwo w kasie ustaje na skutek śmierci członka. Natomiast stosownie do art. 35 ustawy z 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1450 ze zm.) w razie ustania członkostwa roszczenie o zwrot pożyczki staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa. Pozew został wniesiony 2 lutego 2015 r., zatem przed upływem trzech lat zanim należność stała się natychmiast wymagalna. Sąd dokonał również ustalenia tego, od kiedy rozpoczął bieg termin przedawnienia dla wierzytelności, która stała się natychmiast wymagalna z chwilą śmierci pożyczkobiorcy. W tym zakresie zostały przeanalizowane informacje dotyczące wypłat i wpłat dokonanych na rachunku, zawarte w załączniku do pisma procesowego powoda z dnia 13 września 2015r. k. 81-82, albowiem strona pozwana ich nie kwestionowała w żadnym zakresie. Wynika z niego, że w okresie trzech lat przed wytoczeniem powództwa, tj. od 2 lutego 2012r. dokonano wypłaty środków w ramach przyznanego limitu w wysokości przekraczającej dochodzonej należności głównej 1396,64 zł (były to wypłaty na kwoty 1,20 zł, 1381,83 zł, 158 zł). Z kwoty z ubezpieczenia wypłaconej w dniu 10 września 2012r. zostały częściowo pokryte należności z tytułu należności głównej i odsetek. Zgodnie z art. 451 § 1 k.c. wierzyciel był uprawniony zaliczyć świadczenie z ubezpieczenia na poczet należności najwcześniej wymagane oraz należności uboczne. Wobec tego termin przedawnienia wobec świadczenia głównego w kwocie 1396,64 zł nie upłynął przed wytoczeniem powództwa. Jeśli zaś chodzi o pozostałą część roszczenia objętego pozewem tj. kwotę 568,09 zł, to wskazać należy, że są to odsetki naliczone za okres od 10 września 2012r. (k. 82) wobec czego do wytoczenia powództwa nie upłynął trzyletni okres przedawnienia przewidziany w art. 118 k.c. dla roszczeń okresowych.

Zabezpieczeniem spłaty pożyczki była cesja z umowy ubezpieczenia L., jaką zawarł Z. H. z (...) (punkt 10 aneksu nr (...) do umowy). Kwota wypłacona z tego ubezpieczenia została zaliczona przez (...) na poczet zaległości, w sposób zgodny z regulaminem.

Umowy ubezpieczenia, na które powoływała się pozwana, stanowią odrębne stosunki prawne. Brak dowodów wskazujących, że były te umowy związane z rzeczoną umową pożyczki, jak zostało to precyzyjnie opisane w aneksie nr 1 do umowy. Nie sposób zatem przyjąć, że zaniechanie odwołania przez (...) od decyzji (...) miało jakikolwiek wpływ na obowiązek zapłaty z tytułu zwrotu pożyczki. Z umową pożyczki związana była umowa na (...) i z tego tytułu (...) wypłaciła kwotę 1.980 zł. Kwota ta została prawidłowo obliczona na podstawie OWU. Nie sposób więc zaakceptować twierdzeń, że zaniechania odwołań od decyzji ubezpieczyciela przez pożyczkodawcę, mają wpływ na wysokość obowiązku spłaty pożyczki. Pobocznie wskazać należy, że z materiału dowodowego nie wynikało, aby osoby ubezpieczone mogły bezpośrednio do pożyczkodawcy kierować roszczenia z tytułu ubezpieczenia. Zaadresowanie decyzji zakładu ubezpieczeń do (...) może mieć wpływ na zasadność roszczeń wobec tych zakładów, jednakże roszczenia te nie były przedmiotem niniejszego postępowania. Ewentualne roszczenia wynikające z tych tytułów prawnych mogą być dochodzone w odrębnym postępowaniu. Wobec tego Sąd nie uwzględnił zarzutu pozwanej dotyczącego odmowy wypłaty świadczenia z zawartych umów ubezpieczenia i braku odwołania (...) od decyzji (...).

Sąd skontrolował prawidłowość naliczania przez stronę powodową odsetek od kapitału i nie stwierdził w tym zakresie nieprawidłowości, które mogłyby wpłynąć na zasadność roszczenia. Miał przy tym Sąd na uwadze, że wyliczenia należności pozwana nie kwestionowała.

Pozwana nie kwestionowała faktu zaciągnięcia przez Z. H. umowy o antykryzysową linię pożyczkową – ALP. Obowiązki wynikające z tej umowy spoczywające na Z. H. z chwilą jego śmierci przeszły na E. H.. Tym samym odpowiada ona za niespłaconą kwotę pożyczki zaciągniętej przez jej ojca. Strony pożyczki w umowie, której integralną częścią był regulamin, określiły m.in. konsekwencje nie wywiązywania się z jej postanowień, w tym wysokości odsetek. Wysokość należności głównej wynika z dokumentów przedstawionych przez stronę powodową w postaci raportu spłaty i zestawienia operacji. Mając to na uwadze Sąd uwzględnił w całości powództwo, o czym stanowi punkt I sentencji wyroku.

W kwestii kosztów postępowania Sąd zastosował art. 98 kpc, który stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązania jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W tym względzie strona powodowa wniosła o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu, które w sprawie ograniczyły się do kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 600 zł, ustalonego na podstawie § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013r., poz. 490 ze zm.), opłaty skarbowej uiszczonej od udzielonego pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz 30 zł tytułem opłaty od pozwu. Wobec powyższego Sąd orzekł jak w punkcie II sentencji wyroku.

SSR Joanna Suchecka